

XVIII Simposi Iberoamericà de Terminologia: «Terminologia en un món postpandèmia: desafiaments per a Iberoamèrica»

Imatge del XVIII Simposi Iberoamericà de Terminologia, dissenyada per Gabriela Bon

L'any en què celebrem els trenta-cinc anys de la Xarxa Iberoamericana de Terminologia (RITerm) s'ha dut a terme el XVIII Simposi Iberoamericà de Terminologia, entre els dies 27 i 29 de setembre de 2023 a la Universitat Federal de Rio Grande do Norte (UFRN), a Natal (Brasil). El tema del simposi va ser la terminologia en un món postpandèmia i, més concretament, els desafiaments per a Iberoamèrica. L'organització del simposi va estar presidida per Márcio Sales Santiago, professor i investigador de la Facultat d'Enginyeria, Lletres i Ciències Socials del Seridó (FELCS) de la UFRN.

Per celebrar aquesta data tan significativa, es va crear un segell commemoratiu del 35è aniversari de RITerm, que també es va emprar

en la imatge del XVIII Simposi, tal com es pot apreciar en la imatge superior.

El comitè organitzador estava format per Cleci Bevilacqua (Universitat Federal de Rio Grande do Sul, UFRGS), Gabriela Bon (UFRN), Edmar Peixoto de Lima (Universitat de l'Estat de Rio Grande do Norte) i Cleomara Cristina Azevedo Silva (UFRN). Integraven el Comitè Científic diversos membres de RITerm, que van ser els responsables d'avaluar els resums dels treballs que es van presentar a les comunicacions orals.

El simposi es va estructurar entorn de les temàtiques següents: terminologia i disciplines afins: lexicologia i lexicografia; teories terminològiques; terminologia i lingüística de corpus; terminologia i identitat cultural; terminologia i ciències de la informació;

terminologia i estudis onomàstics; terminologia i fraseologia especialitzada; terminologia i llengua per a finalitats específiques; terminologia i l'ensenyament de les noves tecnologies en terminologia; terminologia i traducció/interpretació especialitzada; elaboració de recursos terminogràfics; normalització i harmonització terminològica, i neologia terminològica.

A partir del tema central i de les temàtiques específiques, es van organitzar les conferències, les ponències, les taules rodones, les sessions de comunicacions orals i els tallers. La conferència inaugural va ser impartida per Maria da Graça Krieger (UFRGS) i es titulava «O papel da RITerm no avanço da Terminologia». Maria da Graça

Alguns participants del XVIII Simposi Iberoamericà de Terminologia durant la cerimònia de cloenda

va destacar la conformació de RITerm com una veritable xarxa d'intercanvis, formació i trobades, cosa que va propiciar, d'una banda, el sorgiment de propostes teòriques i metodològiques i la realització d'un conjunt significatiu d'investigacions i de publicacions acadèmiques de l'àrea i, de l'altra, la creació d'una identitat de la terminologia iberoamericana. Quant a la conferència de cloenda, la va impartir María Mercedes Suárez de la Torre (Universitat Autònoma de Manizales) i portava per títol «Sinfonía entre la cognición corporeizada y la terminología: una danza de significado y experiencia». Suárez de la Torre va presentar la proposta d'una terminologia corporitzada. En paraules seves, «la terminología se corporeiza cuando los términos desencadenan respuestas sensoriales y emocionales reales en nosotros, creando una conexión íntima entre el término y la experiencia».

Pel que fa a les ponències, la primera va anar a càrrec de Mariangela Araújo (Universitat de São Paulo) i es titulava «Por avanços na aproximação entre a Terminologia e a educação básica», en la qual es va postular un treball més proper als

estudiants d'educació primària i secundària i, sobretot, la necessitat de formació dels seus professors respecte a la terminologia. La segona va ser impartida per Rosa Estopà (Universitat Pompeu Fabra) i es va titular «Del significado especializado al imaginado: la terminología antes y después de la pandemia». Estopà va presentar l'anàlisi i els contrastos de definicions relatives a la COVID-19 fetes per diferents grups escolars amb la finalitat d'establir una progressió del significat, d'esbrinar la influència de diferents variables (edat, gènere, proximitat cognitiva i nivell socioeconòmic de l'escola) i de proposar models de diccionaris especialitzats d'aprenentatge.

Van participar en la taula rodona, titulada «RITerm 35 años: historia, desafíos y perspectivas», Marisela Colin (Universitat Nacional Autònoma de Mèxic), Cleci Bevilacqua (UFRGS), Carles Tebé (Pontifícia Universitat Catòlica de Xile) i Márcio Sales Santiago (UFRN). Alguns dels fets destacats van ser: el sorgiment de RITerm en el I Simposi Llatinoamericà de Terminologia, que va tenir lloc entre els dies 4 i 8 d'abril de 1988 a la Universitat

Simón Bolívar, durant el qual es va redactar la Resolució de Caracas, que va crear la Xarxa Iberoamericana de Terminologia (RIT) i va definir la Universitat Simón Bolívar com a seu de la Secretaria i la responsable d'organitzar el simposi següent a Brasília el 1990; els cursos i jornades de formació, i el projecte RITerm Jove, una proposta que finançava projectes de joves investigadors en terminologia de dues institucions diferents com a mínim. A més, es va destacar la forta relació d'amistat generada entre els membres de la xarxa, un sentiment que distingeix RITerm d'altres xarxes o associacions. Entre els desafiaments, es va esmentar el període en què la xarxa va deixar de comptar amb el suport financer i administratiu d'Unión Latina, moment en què els membres vam haver de prendre decisions importants per donar continuïtat a les activitats de RITerm, com, per exemple, mantenir la publicació de la revista *Debate Terminológico*, transferida pel sistema de revistes d'UFRGS, el web i la realització del simposi. Sobre les perspectives, es van esmentar: la necessitat de tornar a integrar investigadors i professionals d'al-

tres àrees, com ara la documentació i la traducció; el desenvolupament de recerques referents a temàtiques sensibles, com és el cas de les terminologies en llengües de signes; la importància de tenir algun tipus de finançament per a la xarxa —probablement, el pagament d'una quota anual per part dels seus membres— per disposar d'un mínim de recursos que permetin dur a terme les activitats de la xarxa, entre d'altres.

Els 106 treballs que van compondre el XVIII Simposi van ser distribuïts en tres sessions de comunicació i van tractar de temàtiques com: terminologies en llengua brasilera de signes (acrònim en portuguès, *libras*), propostes de productes terminogràfics (glossaris, bases de dades) en temàtiques diverses (agricultura de precisió, canya de sucre, COVID-19, enginyeria de producció, màrqueting digital, patrimoni immaterial, entre d'altres), el paper de la terminologia per a l'accessibilitat textual, metàfora terminològica, anàlisi i descripció de terminologia de la COVID-19, variació terminològica, creació de noms de marca, neologia, etc.

Els dos tallers van voler desenvolupar aspectes teòrics i pràctics. El primer, titulat «Terminología aplicada a la traducción», va ser impartit per Jorge Mario Porras-Garzón (Universitat Pompeu Fabra) i Ioana Cornea (Universitat Nacional Autònoma de Mèxic); el segon, «Metàfora

terminológica em textos de especialidade», va anar a càrrec de Luciana Pissolato de Oliveira (Pontificia Universitat Catòlica de Xile).

A més d'aquestes diferents activitats, hi va haver una sessió de presentació de llibres, en la qual es van presentar un nombre significatiu de publicacions, fet que demostra la vitalitat de la producció acadèmica dels membres de RITerm, així com la celebració de l'Assemblea General, en què es van discutir diversos temes i es van prendre decisions importants per al futur de la xarxa.

També cal destacar els homenajes fets a Maria da Graça Krieger i a Irina Kostina (*in memoriam*). Després de la conferència inaugural, Márcio Sales Santiago va recordar la trajectòria de Maria da Graça per a la terminologia brasilera, ja sigui en la concepció dels grups de recerca Termisul i TermiLex, en la formació acadèmica dels seus estudiants o encara ara en el desenvolupament d'aspectes teoricometodològics en les investigacions, sobretot en l'elaboració de glossaris i diccionaris terminològics. A la vegada, María Mercedes Suárez i John Jairo van esmentar i ens van recordar algunes característiques d'Irina Kostina, que ens va deixar el gener del 2023. Entre elles, el ferm compromís amb el treball, la rectitud i la delicadesa a l'hora d'avaluar treballs acadèmics, la seva força i tenacitat per encarar els problemes i les dificultats i, sobretot, la seva alegria de viure.

Irina ja ens fa falta i ja «nos deixa saudades».

La diversitat de temes tractats —uns quants força innovadors i de gran impacte en la societat— i les discussions aprofundides dutes a terme al llarg dels tres dies del simposi ens permeten afirmar que hem avançat uns passos més en les investigacions i en els treballs en terminologia, tant pel que fa a la perspectiva teòrica com a l'aplicada. Totes les informacions i publicacions del simposi estan disponibles al web <https://doity.com.br/riterm2023>.

Així, no és exagerat dir que RITerm va arribar als trenta-cinc anys i al seu XVIII Simposi Iberoamericà de Terminologia amb molta maduresa i solidesa, cosa que li permetrà continuar activa i evolucionant molts més anys. Llarga vida a RITerm!

CLECI REINA BEVILACQUA
Universitat Federal de Rio Grande do Sul (UFRGS), Brasil
cleci.bevilacqua@ufrgs.br
cleci.bevilacqua@gmail.com

MÁRCIO SALES SANTIAGO
Universitat Federal de Rio Grande do Norte (UFRN), Brasil
Comitè Executiu de RITerm (2021-2023)
marcio.santiago@ufrn.br